

colloquia
orientalia
bialostocensia

LITERATURA / HISTORIA

12-13 maja 2025 roku
Białystok

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku

PROGRAM

XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
z cyklu:

Żydzi wschodniej Polski
Seria III

ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ: REINTERPRETACJE DZIEDZICTWA

**CODZIENNOŚĆ ŻYDOWSKIEGO ŚWIATA
W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ**

 **Wydział
Filologiczny**

UNIwersytet w Białymstoku

 KSIAŻNICA
PODLASKA
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

**GALERIA
IM. SLEŃDZIŃSKICH**
MIEJSKA INSTYTUCJA KULTURY

K B F
WSCHÓD – ZACHÓD

Na okładce: Samuel Hirszenberg (1865–1908), *Hafciarka*, 1893

KATEDRA BADAŃ FILOLOGICZNYCH „WSCHÓD – ZACHÓD”
WYDZIAŁ FILOLOGICZNY UNIWERSYTETU W BIAŁYMSTOKU
KSIĄŻNICA PODLASKA IM. ŁUKASZA GÓRNICKEGO W BIAŁYMSTOKU
GALERIA IM. SLEŃDZIŃSKICH W BIAŁYMSTOKU

XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
z cyklu:

Żydzi wschodniej Polski. Seria III:

**ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ:
REINTERPRETACJE DZIEDZICTWA**

Temat spotkania:

CODZIENNOŚĆ ŻYDOWSKIEGO ŚWIATA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

PROGRAM

colloquia
orientalia
bialostocensia

LITERATURA/HISTORIA

BIAŁYSTOK • 12–13 maja 2025 roku

SZCZEGÓŁOWE ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- Kategoria codzienności we współczesnych badaniach świata środkowo- i wschodnioeuropejskich Żydów.
- Codziennosc sztetla, dużego miasta, prowincji: żydowskie życie codzienne uchwycone *in statu nascendi*.
- Ukrywanie się, ucieczka, uchodźstwo: codzienność stanów opresji.
- Literackie, prasowe, poetyckie, artystyczne, dokumentalne świadectwa przeżywania codzienności środkowo-wschodnioeuropejskiej.
- Szabas a przeżywanie codzienności w żydowskich świadectwach. Codziennosc a niecodziennosc, świątecznosc.
- Kulturowe, religijne, historyczne, językowe, społeczne konteksty zapisów żydowskiej codzienności.
- Codziennosc mężczyzny, kobiety, dziecka i starca w świecie żydowskim.
- „(Nie)codziennosc” epoki Zagłady.
- Podlasie i Białystok jako przestrzenie przeżywania codzienności.
- Artystyczne przetworzenia codzienności żydowskiej w artystyczną wizję: malarstwo, film, teatr, muzyka i inne.
- Codziennosc świata żydowskiego w Europie Wschodniej a codzienność żydowskiego życia w Europie Zachodniej.
- Badania nad codziennością środkowo- i wschodnioeuropejskich Żydów: stan obecny i perspektywy.

PLAN OBRAD KONFERENCJI

12 maja: poniedziałek

12.00 – inauguracja Konferencji

12.20 – 19.00 – obrady plenarne w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego

13 maja: wtorek

9.00–9.30 – zwiedzanie Galerii im. Sleńdzińskich w Białymstoku

9.30–16.30 – obrady plenarne w Galerii im. Sleńdzińskich w Białymstoku

Języki konferencji: polski, języki kongresowe.

Czas wystąpień: maksymalnie 20 minut.

Delegacje: będą stemplowane 1 i 2 dnia sesji.

Materiały z sesji w roku 2025 zostaną opublikowane w roku 2026 w Naukowej Serii Wydawniczej „Colloquia Orientalia Bialostocensia” (jako XV tom „Studiów Żydowskich”), wydawanej przez Książnicę Podlaską oraz Katedrę Badań Filologicznych „Wschód–Zachód”.

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI

- Prof. **Jarosław Ławski**, Katedra Badań Filologicznych „Wschód–Zachód”, Wydział Filologiczny UwB – *Przewodniczący*
- Dyr. **Iwona Gawel**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dyr. **Jolanta Szczygiel-Rogowska**, Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku
- Dr hab. **Krzysztof Korotkich**, prof. UwB – *Sekretarz Komitetu Organizacyjnego*
- Pani **Marta Pietruszko**, Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku – *Sekretarz Komitetu Organizacyjnego*
- Dr **Łukasz Zabielski**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – *Sekretarz Komitetu Organizacyjnego*
- Prof. **Anna Janicka**, Katedra Filologicznych Badań Interdyscyplinarnych UwB
- Dr **Kamil K. Pilichiewicz**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dr **Michał Siedlecki**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dr **Patryk Suchodolski**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego

KOMITET NAUKOWY CYKLU BADAWCZEGO „ŻYDZI EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”:

- Prof. **Lucyna Aleksandrowicz-Pędich** – Uniwersytet SWPS w Warszawie
- Dr **Helena Datner** – Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie
- Prof. **Alan Duben** – Uniwersytet w Stambule, Turcja
- Dr **Anna Frajlich** – Nowy Jork, Stany Zjednoczone
- Pani **Jolanta Gadek** – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Pan **Mark Halpern** – Nowy Jork, Stany Zjednoczone
- Prof. **Daniel Kalinowski** – Uniwersytet Pomorski w Słupsku
- Pan **Ryszard Löw** – Tel Awiw, Izrael
- Prof. **Jarosław Ławski** – Uniwersytet w Białymstoku
- Prof. **Dariusz Konrad Sikorski** – Uniwersytet Gdański
- Prof. **Maciej Tramer** – Uniwersytet Śląski w Katowicach
- Pani **Alena Yavorska** – Muzeum Literatury w Odessie
- Dr **Tomasz Wiśniewski** – Stowarzyszenie Muzeum Żydów Białegostoku

KOMITET ORGANIZACYJNY OKN „ŻYDZI WSCHODNIEJ POLSKI” Seria XIV: CODZIENNOŚĆ ŻYDOWSKIEGO ŚWIATA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Katedra Badań Filologicznych „Wschód–Zachód”
Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku
Plac NZS-u 1, 15-420 Białystok
Tel. +48 664 057 370 lub 85 745 74 68,
jlawski@wp.pl, j.lawski@uwb.edu.pl

Samuel Hirszenberg (1865–1908), *Portret Marii Feldmanowej*, 1907

12 MAJA 2025 (PONIEDZIAŁEK)

Miejsce obrad: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego,
Gmach Główny, ul. M. Curie-Skłodowskiej 14a, Galeria na parterze

I. UROCZYSTA INAUGURACJA KONFERENCJI

Godz. 12.00–12.20

Otwarcie Konferencji

„Codzienność żydowskiego świata w Europie Środkowo-Wschodniej”

Powitanie gości: Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)

Dyr. **Iwona Gawel** (Książnica Podlaska)

Dyr. **Jolanta Szczygiał-Rogowska** (Galeria im. Sleńdzińskich)

Otwarcie Konferencji: Prorektor UwB ds. dydaktycznych

dr hab. **Krzysztof Korotkich**, prof. UwB

Informacje organizacyjne: Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska)

II. OBRADY PLENARNE – Część I

Godz. 12.20–14.00

Prowadzenie: Prof. **Anna Janicka** (UwB, Białystok)

Dyr. **Jolanta Szczygiał-Rogowska** (Galeria im. Sleńdzińskich)

1. Kustosz **Anna Lebet-Minakowska** (Muzeum Narodowe w Krakowie)
Życie codzienne Żydów na ziemiach polskich na przykładzie zabytków ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie
2. Mgr **Alicja Grabowska** (Fundacja „Moor-is”, Białystok)
Symbolika relacji małżeńskiej w judaizmie na podstawie „The Book of Love” Morrisa Rosenfelda
3. Dr hab. **Leszek Hońdo** (UJ, Kraków)
Żałoba jako element codzienności
4. Dr **Tomasz Butkiewicz** (Berlin, Niemcy)
Żydowskie miasteczka w obrazie fotografii niemieckiej lat 1939–1940/1941

Dyskusja: 13.40 – 14.00

Przerwa: 14.00–14.20

III. OBRADY PLENARNE – Część 2

Godz. 14.20–15.40

Prowadzenie: Kustosz **Anna Lebet-Minakowska** (Muzeum Narodowe w Krakowie)
Dr **Tomasz Butkiewicz** (Berlin, Niemcy)

1. Prof. **Joel Joseph Janicki** (Soochow University, Tajwan)
Close Encounters: Niemcewicz's Fears and Fancies in Moszkopolis
2. Dr hab. **Dariusz K. Sikorski**, prof. UG (Gdańsk)
Codziennosc w polsko-żydowskiej prasie: folklor, reportaż, rytuał – szkic z antropologii mediów i komunikacji
3. Dr **Monika Szablowska-Zaremba** (KUL, Lublin)
„Gdybym był królem swojej ulicy...” – zwykłe i niezwykle sprawy codzienne opisane przez młodych czytelników na łamach krakowskiego „Dzienniczka dla Dzieci i Młodzieży” (1933–1936)

Dyskusja: 15.20–15.40

Przerwa: 15.40–16.00

IV. OBRADY PLENARNE – Część 3

Godz. 16.00–18.00

Prowadzenie: Prof. **Daniel Kalinowski** (UP, Słupsk)
Prof. **Dariusz Konrad Sikorski** (Uniwersytet Gdański)

1. Prof. **Artur Malinowski** (Odeski Narodowy Uniwersytet im. Ilji Miecznikowa)
Іван Франко та єврейське питання/Iwan Franko i kwestia żydowska
2. Dr **Tomasz Butkiewicz** (Berlin, Niemcy)
Codziennosc getta w filmach i ikonografii niemieckiej lat wojny 1940–1941 – ze zbiorów autora
3. Prof. **Daniel Kalinowski** (UP, Słupsk)
Codziennosc Żydów przełomu wieków. O nowelistyce Anieli Korngut
4. Studentka **Zofia Krzak** (UŚ, Katowice)
Mit skonstruowany na codzienności. Wyobrażona biografia Zuzanny Ginczanki

Dyskusja: 17.20–18.00

Zamknięcie obrad pierwszego dnia Konferencji

Samuel Hirszenberg (1865–1908), *Szkoła talmudystów*, 1887

Samuel Hirszenberg, *Posiłek w miejskim ogródku*

13 MAJA 2025 ROKU (WTOREK)

Obrady w Galerii im. Sleńdzińskich w Białymstoku
ul. Waryńskiego 24a

Godz. 9.00 – Zwiedzanie Galerii im. Sleńdzińskich

V. OBRADY PLENARNE – Część 4

Sala audiowizualna

Godz. 9.30

Powitanie: Dyr. **Jolanta Szczygieł-Rogowska**

Godz. 9.40–11.20

Prowadzenie: Dr hab. **Krzysztof Korotkich**, prof. UwB (Białystok)
Dr **Ewa Węgrzyn** (UJ, Kraków)

1. Mgr **Marta Pietruszko** (Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku)
Dwa początki. Rozdarty życiorys Abrama Grynberga – ostatniego rabina Synagogi Cytronów w Białymstoku
2. Prof. **Lucyna Aleksandrowicz-Pędich** (SWPS, Warszawa)
Życie codzienne jako doświadczenie zbiorowe we wspomnieniach Mary Antin z Połocka
3. Dr **Magdalena Tarnowska** (UKSW, Warszawa)
Niecodzienna codzienność życia po Zagładzie w twórczości artystów polsko-żydowskich z lat 1945–1950. Wybrane przykłady
4. Kustosz **Eliza Ptaszyńska** (Muzeum Okręgowe w Suwałkach)
Obraz codzienności na płótnach malarzy żydowskich (związanych z Monachium przełomu XIX i XX wieku)

Dyskusja: 11.00–11.20

Przerwa: 11.20–11.30

VI. OBRADY PLENARNE – część 5

Godz. 11.30-12.50

Prowadzenie: Kustosz **Eliza Ptaszyńska** (Muzeum Okręgowe w Suwałkach)
Dr **Magdalena Tarnowska** (UKSW, Warszawa)

1. Prof. **Anna Janicka** (UwB, Białystok)
Tykocin Czesława Straszewicza: dopowiedzenia
2. Dr **Ewa Węgrzyn** (UJ, Kraków)
Ukrywanie się, ucieczka, uchodźstwo; codzienność społeczności żydowskiej podczas odwilży październikowej 1956
3. Doc. dr **Olga Tsivkach** (Towarzystwo Kultury Polskiej im. Franciszka Karpińskiego w Iwano-Frankiwsku, Ukraina)
Codziennosc i niecodziennosc sztety według „Ksiegi Falenicy”
4. Dr hab. **Krzysztof Korotkich**, prof. UwB (Białystok)
„Z tymi Żydami to naprawde jest problem” O wątku pozornie naiwnym w „ceremoniach” Lesława Sadowskiego

Dyskusja: 12.50–13.00

Przerwa: 13.00–13.10

Samuel Hirszenberg, *Hałciarka*, 1893

VII. OBRADY PLENARNE – część 6

Godz. 13.10-16.00

Prowadzenie: Dr hab. **Leszek Hońdo** (UJ, Kraków)
Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska)

1. Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
Kajetan Koźmian i kwestia żydowska w Królestwie Polskim
2. Student **Jakub Kloza** (UJ, Kraków)
Zaburzenie czasowej linearności w wierszach Mieczysława Jastruna poświęconych Zagładzie
3. Dr **Kamil K. Pilichiewicz** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
Życie codzienne rodziny zasymilowanej w prozie wspomnieniowo-refleksyjnej Michała Głowińskiego
4. Dr **Michał Siedlecki** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
Codziennosc wareckiego swiata Żydów doby Holocaustu w „Listach Chany” Anny Baśnik

Dyskusja: 14.50–16.00

VIII. ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI

Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)

colloquia
orientalia
bialostocensia

LITERATURA/HISTORIA

Wojciech Grabowski (1850–1885), *Żyd wieczny tułacz*, rysunek, 1876

Materiały z sesji w roku 2025 zostaną opublikowane w Naukowej Serii Wydawniczej „Colloquia Orientalia Bialostocensia” w 2026 roku (jako XV tom „Studiów Żydowskich”), wydawanej przez Książnicę Podlaską oraz Katedrę Badań Filologicznych „Wschód–Zachód”.

Informacja o publikacji:

Publikacja ma charakter monografii naukowej, recenzowanej i punktowanej, wydanej w wydawnictwie z listy MNiSW.

Prosimy o nadsyłanie tekstów w nieprzekraczalnym terminie **do 30 września 2025 roku** na adres: **jlawski@wp.pl**

Wymagania wobec tekstów:

- Teksty od 10 do 30 stron, przypisy dolne.
- Prosimy o (mile widziane) ilustracje dobrej jakości.
- Do tekstu dołączamy w kolejności następującej:
 - Bibliografię: od 10 do 30 pozycji.
 - Streszczenie (polskie, angielskie) z przetłumaczonym tytułem i przetłumaczoną afiliacją autora.
 - Słowa-klucze (w zależności od tekstu referatu: polskie, angielskie).
 - Notę o autorze: ½ strony (imię nazwisko, stopień, tytuł, miejsce pracy, zainteresowania, główne publikacje, projekty, miejsce zamieszkania).
- Prosimy o podanie na pierwszej stronie pod afiliacją numeru ORCID pracownika.

colloquia
orientalia
bialostocensia

LITERATURA/HISTORIA

Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku

**XIV KONFERENCJA „ŻYDZI WSCHODNIEJ POLSKI:
CODZIENNOŚĆ ŻYDOWSKIEGO ŚWIATA W EUROPIE
ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”. PROGRAM**

Białystok 2025

Opracowanie: Jarosław Ławski

Współpraca redakcyjna: Marta Pietruszko, Łukasz Zabielski

Skład i oprac. graficzne: Ewa Frymus-Dąbrowska

Druk: Wydawnictwo PRYMAT, Mariusz Śliwowski